

САНГА ОЛОХ

Чурапчы күнүгүз тахса

2011 жыл
Балаган
ыйыны
29
күнү
ЧЭППИЗ
№130
(10379)

Хомуур - 2011

Улууска - бу күнүгүз

УЛУУСКА ХОМУУР ТҮМҮГЭ

Улуустар бу күнүгүз оттоонун хомуур үлүсү түмүктөнүшкөн. Күнүгүз, хайдах оттооттарын тоно от, сенаж бөлөмүнүн, хортуюнуй, хашыкта, одуруот ала ылылгыбын туһунан тыа хааайыстыбатын управлениени кылабынай агроном Андрей Павлов башчылар.

Быйыл сайын улуус үрдүн 32300 тонна оту оттуур былан ылылгыбы. Кураан сайын буолан үгүс кылабылар от үлүсүгүз, бу былан толоору улахан уустуктардаа эрдэттен была. Ордук арда уонна сүдүрү кылабылар балаһыанчалар мөлтөтү Итин улууга улуус салгыта, тыа хааайыстыбатын управлениени, "Чурапчы" ТХПК бырабыланын мөлтөтү үүмүгү оту түргүткөн оттоон баран атын улуустарга, улууска ыраах сытар үрөхтөргө оттуур мобилнай биригээлери тэриээн ылылгыга сорукамыстара. Республиканы Правительствота бу тэриээнгө утары баран араас суол чөлчөтүлөрү көрөргө эрэнэригэ.

Кулаан туран бирин, улуус территориялар оттоон холуулар түргүткөн оттоонун. Арылгы 1200 тонна, Болтоно 1700 тонна, Кытаанах 1798 тонна, Соловьев 2278 тонна оту кылабыларын сиргэтэн-уотуттан оттоон былааннарын толоордулар. Мобилнай ээрээт тэриээннэр, Одьулунтан А. С. Барашков биригээдэ 300 тонна, М. П. Михайлов биригээдэ Уейээ Бабагеттан 150 тонна, Сылантан Н. С. Макаров биригээдэ Намыра үрөхтөн 300 тонна, Хатылы ЖСПК-та Туолума үрөхтөр 97 тонна оттоотулар. Уонсайа улуус территориятын ийигэр оттоот мобилнай биригээдэлэр барыта 1083 тонна бөлөмүннэр. Ошон улуус ийигэр 21871 тонна от соруоткалаан.

Миэстэр оттоон баран кылабыларын атын улуустарга сир кэпсэтэн 25 биригээдэ оттоот. Барыта 5317 тонна бөлөмүннэр улууска оттоонунта улахан хамсааһына таһаардылар, сүөһүнү эңирээлээк илтигэ суук уурдулар. Ордук үчүгүдүк "Тыалара" ТХПК, Баксы ийигэтин ЖСПК-та, Аларар кылабыларын ЖСПК-та, Хортуюн кылабыларын П. П. Архипов, М. Д. Данилов биригээдэлэр, Чакыр кылабыларын ОСХПК-та, "Тоок" бааһынай хааайыстыбы, "Чурапчы" ТХПК үлүсүтүннэр, Холбоор, Баксы ЖСПК-та Кырдыар Арыл уонна Улахан Кустуур дик сиргэтэн 593 тонна, "Чыытара" ТХПК Хатыластаах арылтан 880 тонна, Чакыр ОСХПК-та Намыра Баксы Хомуугааха 450 тонна бөлөмүннэр. Ошон улуус үрдүн 27183 тонна оту оттооттот, былааммын 64 бырыһыан толоордуот.

Сенаж улуус үрдүн 718 тонна соруоткалаан. Мындайылар 112 тонна, Одьулун 130 тонна, Сыла 204 тонна, Хортуюн 142 тонна бөлөмүннэр. Былааммыт 1875 тонна от, толоордуот 38 бырыһыанга тэпкөстө. Сыланнар 200 тонна бөлөмүннэр былааннахтарын толоордуотун бөлөмүннэр таһа.

Бурдугу, эбиэни барыта улуус үрдүн 900 гектарга ылылгыбы. Итингэн 340 гектар бурдугунан хомуйулуна 100 гектар үүмүгүзүн хомулугута 460 гектар кормовойга көбөрүлүннэ. "Мындайы" ТХПК 200 гектары ылылгыттан биһини туругунан 120 гектары хомуйан 87 тонна ыла. Биһини хомуйа сыдылар. Была холууан 140 тонна буолара буолу. Хортоттон чааһынай предприниматель Е. И. Поталов 150 гектары ылылгы, агропоянун 70 гектары хомуйан 30 тонна дьэһимэни ыла. Атын 80 гектары кормовойга көбөрү. И. С. Барашков "Тотүгүстөх" бааһынай хааайыстыбата 150 гектары ылылгытан 12 тонна дьэһимэни, 58 тонна эбиэни хомуйа. Улуус үрдүн барыта 42 тонна дьэһимэни, 145 тонна эбиэ хомуйуна.

Хортуюнуй 431 тонна хомуйуна. Тэриээннэр хааайыстыбалартан "Дьонхой" бааһынай хааайыстыба (сал. А. Е. Луковцев) 18 тонна, "Тумара" бааһынай хааайыстыба (сал. А. А. Алитов) 15 тонна, Чааһынай предприниматель Е. А. Луковцев 12 тонна, чааһынай предприниматель Ю. Т. Чепалов 5 тонна кылабылар. Одуруот астарыгар хашыкта 29,38 тонна, зоркуон 15,73 тонна, сүбүкүл 15,29 тонна хомуйуна. Ошон барыта 76,12 тонна буолла.

Кормовой культура барыта 1215 гектар сиргэн хомуйулуна. 867 тонна ылылгы. Үүгүлэр мөлтөтүн "Комплекс" бааһынай хааайыстыба 200 гектары, "Дьонхой" бааһынай хааайыстыба 100 гектары, Е. И. Поталов 80 гектары кормовойга көбөрүлөр. Хатыластан "Колос" бааһынай хааайыстыба 100 гектары олох да хомуйуна.

Косторун курдук, от, бурдук, одуруот атын үүгүтэ былаан мөлтөх. Оттоонунта атын сирдэргэ баран оттоот биригээдэлэр сүтүгүлүгү эрдэттэн буолла. Бу хомуйулуубуту сый-сый курдук тутан туһанарбыт эрэйиллэр.

Алексей СЛЕПЦОВ

Илин энэр улуустарга сүт-кураан дьылыларга уу боһуруоһа күүскэ турар. Бу кылабыларын былаарар туһунан "Лена-Туора Күөл" уу ситимэ тардылган олоххо кылабытэ көнүгө 10 сыл ааһа оттоот. 2001с. Хаааһыстыба Кэтит Күөл үрдүгүр улахан былааһынык буолан астылгы улуус да, республика да дьонно ойдууларга буолу.

Балаган ыйын 24 күнүгүр 2011 сыллаах, ону тэпкэ 10 сыллаах үлү түмүгүн бөлөмүннэр Алларва Бастаахтын Тыа хааайыстыбатын министрствотун "Мелководка" управлениени илин энэрдэргэ эксплуатациялар филмалын начальнига Инокентий Дмитриевич Осипов салайааччылаах 17 кылабылар делегация кэлэн, Хаааһыстыба дьаһалтатын кылабы көрүстүлөр. Отоһулуубут үлүн көрөн-көтөн, тэпкүк оттоот тула олорон 10 сыллаах ситимнэлэр, баар кылабыларын уонна ийиги сорукамыстара.

Прогноз бааһыныан бастаан Арылгылаха Кэтит Күөл сааскы үрүлүнн сүүрүгүн уугу Хадаарга ыла сүтүгүннөрүлөр. Ошон Кэтит Күөлгэ тийигиттэргэ Эбэ туолан, бийиги кылабытэ тахсан, куу-хаа аймактынан көрөк астыннарда. Сылаах үлү таах ха-

"ЛЕНА - ТУОРА-КҮӨЛ" УУ СИТИМЭ КЭЛБИТЭ 10 СЫЛА

албатырын көрөн үөрдүлөр.

Ол кэпсэ "Олоххо балаһылар" мөһүннэс астаах оттоолууа сылааһы кылабытэ сааһаанна. Бу кылабы Елена Дмитриевна Дьяковская ийигэн-сааһаан ыла. Манна үөрүүлээх былааһа-майыла Амма, Манга-Ханалас, Чурапчы улуустарын дьаһалталаары Бочуотунай грамоталарын туттардылар. СР Тыа хааайыстыбатын министрствотун үрүгү көмүс бөлөмүннэр уонна бочуотунай грамотатынан эксплуатациянай сылаа начальнига Петр Степанович Чичахов таһаардалаан.

И.Д.Осипов миэстэргэ былааччы үлүгүн сылаах үлүгиттэрин ааран, үлү түмүгүн көрөн-көтөн, ийиги сорукамыстара чуолкайдан анылгытэ олох уура сылааһыларын эттэ. Быйыл үбүлүгүн 49,54 молсолк тэпкөстө, былаһыныгыттан 13,34 молсолк ордук үбүлүгүн. Ол түмүгүр 17,34 мол куб.метр уу хаааһаанна, былаһыныгыттан 6,04 мол куб.метр ордук. Ол ийигэр 4 №-дээх насоснай станциятан ол эбэтэр Бүтүйдүктөн 1,98 мол куб.метр былаһыныгыттан 0,78 мол куб.метр уу

ордук хаааһаанна. Уу кэлэн балаһын ыйын 13 күнүгүр тийигиттэ, шифоннар тохтуоттарыгар дылы 200 тыһ.куб.метр уу Хадаарга түһү. Эһиэл Хадаары толоон, Дириг күөлү толоор соруку турар. Ошон Таатта үрүгү сүүрүгүтүгүн көмөлөһүнн сир Бюджеттэн үлү көрүлүгүтэ улааһыан наада дээн эттэ.

Иван Иванович Филиппов, Лена-Туора Күөл водоводун слесари, олоххо, үлүгүн былаһыныгыттан Уу Саныылыта атырдыах ыйын 4 күнүгүр кэлбитин кэпсэтэ уонна бу тэриэтэ үлүгиттэргэ байлаларын туһаннаах үлүгүннэр эрэ буолбакка кылабыларын туора-тарга эмэ көмөлөһүлөрүн бөлөмүннэр туһанна. Сайын устата ийигитэ кэлэн, уу ийигиттэн туораппыттар уонна балаган ыйын 13 күнүгүр ийиги улахан турба 92 см өрө көтүдүлүбүтүн кылабытэ.

Бу дордугу көрсүһүү мунхаан түмүктэннэ. Байлыгыттарбыт 6 куул бааһы ыла үрөн-көтөн, дьонуйа сылаһаан, ийиги оттооттэн өссө да көрөүк, биригэ үлүлүгүннэр буолан тардыллар.

Анастасия ЕГОРОВА

ОТУ МИЭСТЭБЭ АБАЛЫЫГА

Бу күнүгүр кылабыларын биригээдэлэр оттоон пресстэ-эбит рулоннара таһыллаллар. Хаааһыныгыттан 4 бырыһыанга КАМАЗ массыналар Сылантан от тийигэн ийигиттэн көрөүт. "Туһаада-Агроиснаб" суоллардара Константин Дьяковский, Василий Тимофеев, Иван Дьяковский, Василий Неустров Ханаластан кылабылар. Биригэ массыналар 38 устуука 250-нуу кылаһынаах рулоннарын тийигиттэр. Биригэ аргыстаһыт суоллар Егор Адыгганов Чакыр-та ийиги. Улааттар оту сүөкээн баран тутта тоннор былааннахтар.

Алексей СЛЕПЦОВ

СИА СОНУННАРА

Алексей Кулаковскай пааматынньыгар сибэкки дьөрбөтө уурулуна.

Балаган ыйын 27 күнүгүр республика судаарыстыбаннаһын күнүгүр, Саха сири биллэр-көстөр дьонун пааматынньыгар сибэкки дьөрбөтүн уурдулар.

Саха сири общественной деятеля, саха литературатын түрүтүгүтэ классик-суруйааччы Алексей Емсевиич Кулаковскай пааматынньыгар сибэкки дьөрбөтүн ууруу үөрүүлээх тэриээннэр республика Президентэ Егор Борисов, Ил Түмэн бэрэссэдэтэлэ Виталий Басыгысов, вице-премьер Феодосия Габышева, мань тэпкэ епископ Роман, Ил Түмэн депутаттара, Правительство чилиннэрэ, Алексей Кулаковскай аймактыра, Таатта улуунун олохтоохтору, устуууоннар кылабылар.

"Земский доктор" бырайыак туһунан.

Балаган ыйын 26 күнүгүр "Земский доктор" бырайыагы олоххо кылабыларга үлүлүгүн анал бөлөх бастагы мунһаа буолан ааста. Бу бырайыак тыа сиригэр медицинскэй көмөнү оноруу хааһыстыбатын тутка-рар сылтан ылылар.

Садаһан эттэххэ, "Биригэны-гыл Россия" лидерэ, дойду премьер-министр В. Путин тыа сиригэр үлүлүгүн барар эдэр быраастарга 1 молсолк анылар туһунан этип кылабытэ.

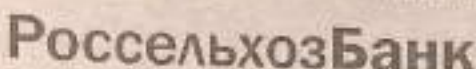
Бырайыак координатора - республика Президентэ Егор Борисов.

Анал бөлөх салайааччыта - Ил Түмэн доруубуа харыста-былыгар, социальный көмүскэл-тэ, үлүгү уонна дьарыһаах буо-

лууга бастаһааннай кэмтэни бэрэссэдэтэлэ Елена Алексеевна.

Мунһааха анал бөлөх эһиэрэ: доруубуа харыста-тын министртин солбуйааччы Анна Алексеева, экономика уонна промышленность министртин солбуйааччы Татьяна Коркина, ХИФУ медицинститутун диригиттэ Пальмира Петрова, доруубуа харыстаһытын министрствотун отделни салайааччы Татьяна Лубина, министрство кылааһынай педиатра Галина Дранаева, норуот фронун бэрэстэбилитэлэ Светлана Давыдова, олохтоох бэйэни салайыныгы Сэбиэтин толоороччу диригиттэ Семен Кырбасов, "Биригэны-гыл Россия" партия бэрэстэбилитэлэ Анжелика Андреева кылабылар.

**Вклады
застрахованы**

С нами надежно!

ЭРЭЛЖ

aspect: <http://oldr14.nalog.ru/anketa2.php>. Исполн. проект, активное участие.

Хаймат бэчээтэ барилдэр график: 16 ч 00 м. Бэчээтэ барилдэр: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоука 28.09.2011 с. офсетка бэчээттэнэ. Аадирьа: 675670, Чуралчсан, Карл Маркс уул, 26-б. Индекс: 54907. Хаймат нидэлээ уст; олтуурнушукка, чэлпирэ уунга суботата талар.